

"A la Ribera saben que Tou

Esteve Tomàs, president de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, creu que no hi ha tant risc d'inundacions al País Valencià com al 82. Però la sequera continuà fent por.

La setmana passada diverses comarques del Principat eren arrasades per violentes pluges torrencials, que també van afectar algunes zones de Castelló. Això vol dir que, malgrat tots els plans de prevenció i totes les obres hidràuliques fetes, encara estem a mercè dels capricis de la natura?

—Per desgràcia, al País Valencià ja han tingut experiències semblants a la que va viure Catalunya la setmana passada. Arran d'una de les més dures, les riuades d'octubre del 82, es van posar en marxa projectes i obres prou importants. D'una banda, el Servei Automàtic d'Informació Hidrològica (SAIH) —el d'aquí va ser el primer de tot l'estat—, que recull en temps real dades de precipitacions en centenars de punts i permet, mitjançant uns complicats models matemàtics, preveure les crescudes dels rius abans que es produeixin. Ara, durant la tardor, el SAIH té un servei de guàrdia les 24 hores, en connexió amb Protecció Civil. Això ens dóna una gran seguretat. D'una altra banda, hi ha totes les obres del Pla Integral de Defensa del Xúquer, que inclou l'embassament de Tous i altres preses complementàries, pràcticament acabades. I el Pla de protecció dels barrancs de l'àrea de València, que també està en marxa.

—L'acabament de la presa de Tous, dotze anys després de la pantanada, representa un punt d'inflexió en aquest procés?

—Parlem d'obres molt costoses, molt complicades, que demanen molta cura en la seva elaboració, molts contactes personals amb els afectats —ajuntaments, regants, etc.—, i en les quals s'ha de tenir molt en compte l'impacte ambiental, si es vol fer una obra que respongui a les expectatives. Ara tot just comencem a veure'n els resultats: l'embassament de Tous, una d'aquestes obres carismàtiques, ja està acabat. Com a presa de laminació, ja pot funcionar des de fa setmanes, perquè el sobreexidor de la presa pot deixar passar 20.000 m³ per segon. Aquesta setmana procedirem a tancar portes i l'embassament es començarà a omplir, sempre mantenint el cabal ecològic del riu, és clar. Si a això sumem les preses de Bellús i d'Escalona, en dos afluents del Xúquer, ja en funcionament, i l'ordenació de diferents barrancs de l'àrea de València (com el del Carraixet, que ha passat d'una capacitat de 100 m³/s a

un màxim de 1.500 m³/s, multiplicant per quinze la possible resposta en cas d'una riuada), veiem que parlem de milers de milions de pessetes invertits. Cap a l'any 2000, les principals preocupacions dels valencians en aquest tema quedaran, no dic resoltes del tot, que seria molt agosarat, però sí bastant solucionades.

—Però si plou 400 l/m² en poques hores, com va passar a l'Alforja la setmana passada, tot això serveix d'alguna cosa?

—En cas d'una avinguda històrica, no pas d'aquestes que hi ha cada deu anys, sinó d'una similar a la de 1982, a partir de l'obra feta per nosaltres, no hi hauria els efectes devastadors que hi va haver aleshores. En el cas de la Ribera, seria una avinguda de 2.500 m³/s, que el riu pot engolir perfectament. Pot inundar algun camp de tarongers, però no afectaria mai les poblacions com va passar llavors.

—Vostè que ha tingut contactes freqüents amb la gent aigües avall de Tous, creu que la psicosis d'una possible pantanada ha desaparegut? S'ho acaben de creure, que la nova presa de Tous no rebenstarà com l'anterior?

—Hem fet una política de portes obertes a tots els ciutadans de la Ribera, perquè la gent conegués personalment l'obra feta i hem analitzat si es produïa un mecanisme de seguretat o de temença, si se la feien seva o no. Cada dia visiten Tous un o dos autocars i hem rebut ja demandes d'escoles per veure-la. Crec que el ciutadà de la Ribera ha entès que aquesta obra li dóna molta seguretat, que no té res a veure amb el que hi havia abans. No és una presa de formigó, sinó de materials solts, molt entroncada amb l'entorn, que sembla que formi part de l'estructura geològica que l'envolta. Queda fer encara una repoblació forestal de la zona. Hi habilitarem uns espais lúdics, per anar a llegir o prendre el sol, molt a prop del mur de la presa. També està previst que s'hi ubiqui un càmping. Així el ciutadà s'adonarà que és una obra a favor seu i que alhora pot gaudir-ne.

—Curiosament, i malgrat les últimes pluges, els embassaments de la conca del Xúquer continuen amb molt poca aigua. Com és això?

—Aquestes pluges han estat molt importants per a les zones conreables del litoral. Segurament produiran una collita de grans dimensions i de molta qualitat en el camp dels cítrics. En

Esteve Tomàs: "D'aquí a cinc o sis anys, les principals preocupacions dels valencians pel perill de riuades quedaran, no dic resoltes del tot, que seria molt agosarat, però sí bastant solucionades."

s és ara una presa segura"

RAFA GIL

canvi, ha pogut relativament poc a les capçaleres dels rius: el Cabriol, el Túria i el Xúquer neixen al Sistema Ibèric i allí és més normal que plougui a mitjan o final d'octubre, per temporals atlàntics més que de llevant.

—*En qualsevol cas, hem viscut un dels anys més secs del segle...*

—S'estima que almenys és el més sec dels últims 50 anys, perquè ha pogut poquíssim en els últims nou mesos —quantitats quasi de desert—, i això ha provocat una falta de recursos, tant d'embassats com d'aqüífers. Com que hi ha hagut pocs vessaments, és a dir, els afluents dels rius, que normalment són presents, enguany han estat mínims, a causa de la sobreexplotació dels aquífers, això ha donat unes característiques més dramàtiques a la sequera.

—*No és frustrant arribar a un càrrec que té tant a veure amb la regulació de l'aigua i trobar-se que aquell any no n'hi ha gaire?*

—D'una banda potser sí que és frustrant, però en canvi, això m'ha permès una relació molt in-

tensa amb els dos principals usuaris de l'aigua, els llauradors i els municipis. I entre tots hem aconseguit que la poca aigua arribés al seu destí. L'aigua de boca no ha faltat enlloc: totes les poblacions de l'àmbit de la Confederació n'han tingut per al seu abastiment. I tampoc no ha quedat cap regant sense l'aigua suficient per tirar endavant la seva collita. Per tant, aquesta sequera ha estat positiva per la meua tasca al capdavant de l'organisme.

—*Però durant l'estiu hi ha hagut tensions entre les diferents comunitats de regants...*

—Molt poques. Algun cop hi ha hagut discussions però sempre s'ha resolt de forma satisfactòria. No es recorda un any amb tanta sequera que no hi hagi hagut enfrontaments. Hem posat d'acord moltes comunitats i hem fet servir el decret de sequera per fer una funció d'arbitratge, esperada pels uns i pels altres.

—*Fins i tot es va haver de fer un desembassament en el complex de Cortes de Pallàs (Vall de Cofrents), que és destinat bàsicament a*

la producció d'energia elèctrica...

—Quan la sequera va agafar aquelles dimensions i ens faltaven uns quants hectòmetres per acabar la campanya, vaig parlar amb l'empresa Hidroelèctrica i els vaig explicar que calia l'esforç de tots. La companyia va tenir una resposta molt positiva i aquesta ha estat una aigua sense cap cost per al regant. Ens va permetre desembassar 30 hm³ d'aigua, prou per acabar la campanya, sense que hagi afectat la producció elèctrica.

—Entre unes coses i altres, l'estiu ha estat molt dur. No deu haver pogut fer vacances, oi?

—Ens ha obligat a estar al peu del canó tots els dies. N'hem fet poques, de vacances, no tan sols jo, sinó tot el personal amb responsabilitats dins la Confederació del Xúquer.

—Vostè és partidari de reomplir els aqüífers que es destinen al reg amb aigües depurades?

—És una proposta que ja està prevista en les directrius del Pla Hidrològic de la conca. Un dels possibles usos de l'aigua depurada és l'agricultura. Però com que el regadiu es produeix en unes èpoques de l'any molt concretes, l'aigua que no es pot embassar es podria infiltrar en el terreny perquè produeixi efectes positius en els aqüífers, sobretot els que estan prop del litoral.

—Això deu rebaixar la qualitat d'aquests aqüífers...

—No, no, l'aigua depurada surt en perfecte estat. No pas per veure, per raons òbvies, però sí per altres usos. I l'aqüífer actua com a filtre.

—Hi ha una altra gran obra hidràulica pendent: el transvasament Xúquer-Vinalopó. Ja n'han estudiat el projecte del MOPT?

—Aquest projecte neix de la voluntat de resoldre un dèficit hídric que hi ha a les comarques del Vinalopó, al sud de la província d'Alacant. Lògicament, els recursos hídrics són escassos i només poden sortir del Xúquer. Però tampoc no és un riu sobrant; al contrari, alguns trams aquest estiu han quedat secs. Per tant, hem d'iniciar una operació d'estalvi d'aigua perquè alliberi recursos i una part d'aquests puguin anar a parar al Vinalopó. Ara treballem en la millora dels regadius tradicionals, vinculats a la famosa Sèquia Reial del Xúquer. Si aconseguim que les infraestructures d'aquesta sèquia, que són molt antigues, milloren, destinarem els cabals alliberats a recuperar uns aqüífers molt esgotats, a l'Alt Vinalopó —la zona d'Asp i Novelda— i assegurarem el proveïment d'aigua a les poblacions d'aquesta zona molt industrial, fins arribar a la mateixa ciutat d'Alacant. Tant

RAFA GIL

“El que no farem [per dur aigua del Xúquer cap al Vinalopó] és despullar un sant per vestir-ne un altre. Assegurarem l'aigua per a tots els regants del Xúquer, tant els de la Sèquia Reial com els propietaris dels camps d'arròs propers a l'Albufera.”

en un tema com en l'altre, haurem convertit novament l'aigua en un instrument de connexió territorial.

—Parlem d'uns 100 hm³, en aquest transvasament, o més, perquè s'ha arribat a parlar de 250?

—Parlem d'uns 100 hm³, 50 per a usos agraris i 50 per a abastiment de població. La Sèquia Reial ha fet un estudi que assegura que es poden alliberar fins a 250 hm³, però això és una opinió. Segurament feta amb molt de rigor, però el comportament dels rius és molt irregular i hem de partir de mitjanes assequibles per a la capacitat de resposta del riu.

—L'objecció principal dels regants del Xúquer a aquest transvasament és que no s'agafi l'aigua de la capçalera, sinó del tram final...

—Estem estudiant tècnicament el projecte. Però l'opció d'agafar les aigües sobrants del marge dret del Xúquer cap avall està desestimada. Per tant, les aigües seran agafades a la part superior, bé sigui al pantà

d'Alarcón, bé sigui utilitzant l'actual infraestructura de l'aqüeducte Tajo-Segura.

—I si els regants del Xúquer es neguen a permetre aquest transvasament?

—L'aigua és pública, i és regulada per l'administració pública. Aquest és un dels grans encerts de la Llei d'Aigües, d'altra banda votada per tothom. Ara, el que no farem és vestir un sant per despullar-ne un altre, això també és clar. Assegurarem l'aigua per tots els regants del Xúquer, tant els de la Sèquia Reial com els propietaris dels camps d'arròs propers a l'Albufera, això per descomptat.

—Aquest transvasament no depèn de l'aprovació del Pla Hidrològic de la conca? Les seves obres es consideren prioritàries i van a part?

—Van a part, però estan incloses en el Pla Hidrològic de la conca i, per tant, també en el general de l'estat. El Pla és el vademècum sobre el qual funcionarem en els pròxims 20-25 anys. Lògicament no és un llibre tancat, no és una Bíblia, sinó que podrà ser modificat, millorat o ampliat progressivament. Serà la base per resoldre bona part de les irregularitats en el subministrament d'aigua que hi ha en el nostre àmbit. Una segona part és tot el que ha de solucionar el *Plan Hidrológico Nacional*: la connexió entre conques. Nosaltres només podem establir que tenim dèficits, que les infraestructures per fer les aportacions de les altres dues o tres conques que poden alimentar el nostre territori s'han de fer sota aquestes condicions, en aquests embassaments, etc.

—No va tot plegat amb retard, és a dir, tant les aprovacions dels plans de conques com

L'aprovació del pla general de l'estat?

—Estem dins dels terminis fixats. Ja hem superat moltes etapes, la de la definició dels criteris en el Consell Nacional de l'Aigua, per exemple. Jo sóc membre d'aquest organisme i les més dues mil al·legacions rebudes al primer avantprojecte han estat estudiades i absorbides per l'equip redactor. El primer esborrany preveia uns mecanismes de planificació molt rígids. Això s'ha corregit. Totes les aportacions dels membres del Consell de l'Aigua, del món mediambiental, dels regants, dels sindicats agraris, dels governs autonòmics, etc., han estat incorporades. Ara s'està fent l'avantprojecte, que s'enviarà al consell de ministres i aquest el trametrà a les Corts perquè hi entri com a projecte de llei. Per tant, el Plan Hidrológico Nacional, haurà de néixer, així ho esperem, fruit del consens i de l'acord de totes les forces polítiques, i serà una mena de constitució de l'aigua de l'estat espanyol.

—Tal i com ho explica, n'hi ha per uns quants anys...

—No, no, això està madur. Fa deu anys que discutim de l'aigua. Hem avançat moltíssim.

—Sentint-lo parlar, és clar que l'apassiona el tema. No enyora el que feia al Parlament de Catalunya, quan era diputat del PSC i president de la comissió de Política Territorial?

—Tot s'enyora. La meua etapa parlamentària

va ser molt intensa, vaig gaudir-ne molt. El que faig ara, ja ho feia quan era parlamentari: el contacte amb la població —el pagès, els ajuntaments—, treballar la relació entre aigua i ciutat, aigua i agricultura, aigua i política territorial, la vertebració del país. Això m'ha fet fàcil la meua estada a València. Aquí això encara es viu amb més passió que en altres comunitats. A més, Catalunya i el País Valencià formen part d'aquest país mediterrani, que té molts punts en comú i on no et sents estrany, visquis on visquis. Potser aquesta feina seria més difícil per una persona de Galícia, per exemple.

—El seu càrrec l'obliga a viatjar constantment pel País Valencià. L'han sorprès els indrets que no coneixia?

—Molt, molt. El País Valencià és un territori molt viu, amb una gent molt dinàmica, amb un bagatge cultural molt fort, amb les seves contradiccions lingüístiques i d'origen. Aquest és un dels avantatges d'aquesta feina: haver descobert amb molta força els valencians.

—Han quedat oblidades les crítiques que va tenir ara fa un any per venir d'on venia?

—Totalment. Al cap d'un mes ja havien desaparegut, perquè eren molt poc consistents. La societat valenciana és oberta i liberal però, com a tot arreu, hi ha nuclis minoritaris que sempre van contra corrent.

Joan Vila i Triadó

Generalitat de Catalunya

Ci-
vis-
ime!

XIII Premi Serra i Moret

Bases

1 Poden optar a aquest Premi totes aquelles obres que tractin el civisme en algun dels seus aspectes, o bé en facin una descripció global o una anàlisi prospectiva.

2 Les obres d'assaig que s'hi presentin han de ser d'una extensió mínima de 100 fulls DIN A-4 mecanografiats a doble espai. Les obres presentades en forma de tesi doctoral es tindran en consideració si reuneixen les característiques pròpies d'una obra d'assaig.

Els treballs pedagògics s'han de lliurar en forma d'unitat didàctica, o de treball experimental, mecanografiats en fulls DIN A-4 a doble espai, acompanyats, si escau, del material addicional corresponent. No s'estableix límit quant a l'extensió dels treballs.

Els còmics han d'ocupar 8 fulls DIN A-4 en posició vertical i a una sola cara, i poden ser dibuixats en negre o en color. Els guions hauran de ser per a un curt metratge de 10 a 15 minuts. No s'exigeix la presentació de la part tècnica, però cal que llurs autors considerin que han de poder ser realitzables. Els articles periodístics hauran d'haver estat publicats en el període comprès entre l'11 de setembre de 1993 i l'11 de setembre de 1994.

El Premi no estableix limitacions quant a l'àmbit i la llengua dels participants.

3 Totes les obres, a excepció dels articles periodístics, hauran de ser inèdites, realitzades amb anterioritat a aquesta convocatòria, i no podran haver rebut cap subvenció o ajut per a la seva realització.

4 Els premis per als guanyadors seran:

1.000.000 pessetes per a l'obra d'assaig
500.000 pessetes per al treball pedagògic
400.000 pessetes per al còmic
300.000 pessetes per al guió de curt metratge
200.000 pessetes per a l'article periodístic.

5 S'han de presentar quatre exemplars de cada obra o treball.

En el cas dels treballs pedagògics caldran també quatre còpies dels materials que acompanyin els treballs. Quant als còmics, caldrà presentar un original i quatre còpies. Els treballs es trametraran a la Direcció General d'Acció Cívica, plaça Pau Vila, núm 1, 2a planta 08003 Barcelona (Palau de Mar), per correu certificat o bé personalment. Hauran d'incloure el nom, l'adreça i el telèfon de l'autor. Aquells treballs que siguin presentats amb pseudònim hauran de contenir, en sobre tancat, totes aquestes dades.

Els articles periodístics, dels quals se'n podran presentar un nombre màxim de cinc, podran ser proposats per l'autor, o bé pel diari o revista que els hagi publicat, i hi hauran de fer constar la data i el nom de l'argumentada publicació.

6 El termini de presentació de treballs finalitzarà el 31 gener de 1995.

7 Els originals de l'obra d'assaig i del treball pedagògic premiats quedaran a disposició de la Direcció General durant el període de sis mesos, a partir de la data de lliurament del Premi, per tal de gestionar-ne la publicació tenint en compte el que estableix la Llei 22/1987, d'11 de novembre de Propietat

- Per a obres d'assaig
- Per a treballs pedagògics
- Per a còmics
- Per a guions de curt metratge
- Per a articles periodístics

Intel·lectual. Si transcorregut aquest termini, la Direcció General d'Acció Cívica no els bagués editat, passarien definitivament a llurs autors qui, en publicar-los haurien d'especificar que han estat guanyadors del Premi Serra i Moret en les esmentades modalitats.

Quant al còmic premiat, durant un termini de sis mesos, la Direcció General d'Acció Cívica podrà acordar amb l'autor la seva edició i difusió.

Quant al guió de curt metratge la Direcció General d'Acció Cívica podrà realitzar-lo i difondre'l, si ho creu convenient, d'acord amb el guanyador. Quan el guió no sigui produït per la Direcció General d'Acció Cívica, aquesta, prèvis els acords corresponents amb l'autor, podrà disposar d'un exemplar per tal de difondre'n còpies, durant un període de sis mesos. En tots els casos d'edició o realització esmentats es faran constar els noms dels autors i que han estat guanyadors del Premi Serra i Moret.

8 El jurat el formaran quinze membres, tres per a cada especialitat, i estarà compost per: Robert Roche, Aurell Argemí, Joaquim Ferrer (obra d'assaig), Carme Ràmia, Octavi Pallar, Antoni Petrus (treball pedagògic), Albert Jané, Pilarin Bayés, Martí Ribaa (còmic), Antoni Kirchner, Miquel Porter, Oleguer Sansanades (guió de curt metratge), Nestor Luján, Paco Candel, Josep M. Espinós (article periodístic). El seu veredict, que serà inapel·lable, es farà públic el dia 23 d'abril, Diada de Sant Jordi, en l'acte de lliurament de premis que tindrà lloc a l'Auditori del Palau de la Generalitat.

9 Tots els treballs presentats podran ser retornats als autors que els sol·licitin abans del 31 de juny de 1995.

ANIREM
ENDAVANT

Per a més informació telefonau al
483 17 68

Benestar Social